

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ (ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ)**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Другий (магістерський) рівень</u>
СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	<u>Магістр</u>
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	<u>01 Освіта/Педагогіка</u>
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	<u>011 Освітні, педагогічні науки</u>

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова вченої ради / / Є. Ю. Соболев

Освітня програма вводиться в дію з 2024 року

Ректор / / Є. Ю. Соболев

**ЛИСТ-ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ (ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ)**

ПОГОДЖЕНО
Завідувач кафедри педагогіки та спеціальної освіти
ЦДУ імені Володимира Винниченка
А. Б. Рацул

ПОГОДЖЕНО
Голова вченої ради факультету педагогіки, психології та мистецтв
ЦДУ імені Володимира Винниченка
Я. В. Галета

РОЗРОБЛЕНО
робочою групою, відповідальною за створення і оновлення
освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи»
керівник робочої групи
Т. В. Окольнича

РОЗРОБЛЕНО проектною групою на основі стандарту вищої освіти підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки, другого (магістерського) рівня вищої освіти та Професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»

Розробники освітньо-професійної програми:

Гарант освітньо-професійної програми та керівник робочої групи:

1. **Окольніча Тетяна Володимирівна**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та спеціальної освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка

Члени робочої групи:

2. **Бабенко Тетяна Василівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка
3. **Ляшенко Ростислав Олександрович**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти ЦДУ імені Володимира Винниченка

Рецензії стейкхолдерів, працедавців:

1. **Лещенко Геннадій Анатолійович**, представник працедавців, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри аварійно-рятувальної, професійно-прикладної фізичної підготовки та туризму ЛА НАУ.

2. **Костенко Лариса Давидівна**, представник працедавців, Начальник Управління освіти Кропивницької міської ради, доктор педагогічних наук, доцент.

3. **Савченко Лариса Олексіївна**, представник працедавців, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету.

І. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, кафедра педагогіки та спеціальної освіти
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Освітня кваліфікація	Магістр освітніх, педагогічних наук за спеціалізацією «Педагогіка вищої школи». Викладач закладу вищої освіти.
Кваліфікація в дипломі	Магістр освітніх, педагогічних наук. Викладач закладу вищої освіти.
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи). Другого (магістерського) рівня вищої освіти. Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка.
Наявність Акредитації	Сертифікат про акредитацію. Серія № НД-IV № 128091. Рішення Акредитаційної комісії від 20 грудня 2016 р., протокол № 123 (наказ МОН України від 26.12.2016 № 1613). Термін дії сертифікату до 1 липня 2026 р.
Цикл/Рівень	Другий (магістерський) рівень FQ-EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень, НРК – 7 рівень / Магістр.
Передумови	Наявність диплома освітнього рівня «бакалавр» чи освітнього рівня «спеціаліст».
Мова викладання	Українська
Інтернет-Адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://www.cuspu.edu.ua

2. МЕТА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Формування особистості фахівця, здатного вирішувати складні нестандартні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру у галузі професійної освіти. Набуття інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей щодо здійснення інноваційної моніторингової, адміністративної, освітньої, виховної, методичної, науково-дослідної діяльності у закладах вищої освіти.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
Орієнтація освітньої Програми	Освітньо-професійна програма
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Формування і розвиток професійної компетентності для здійснення дослідницької та інноваційної діяльності у галузі освіти з урахуванням сучасних євроінтеграційних процесів в освіті, формування готовності до професійного самовдосконалення та самоосвіти впродовж життя.</p> <p>Об'єкт вивчення: системи освіти; освітні процеси у формальній, неформальній та інформальній освіті; узагальнений соціально-педагогічний досвід, висвітлений у педагогічних теоріях, концепціях, контекстних (професійно-орієнтованих) практиках.</p> <p>Цілі навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підготовка висококваліфікованого фахівця, здатного професійно застосовувати на практиці сучасні педагогічні форми, методи та прийоми; - формування компетентностей та здатностей використовувати набуті знання та вміння у професійній (викладацькій, освітній, виховній, науково-дослідницькій, аналітичній, консультативній, комунікативній, організаційно-методичній) діяльності; - формування готовності вирішувати актуальні проблеми педагогічної науки та освітньої практики. <p>Методи, методики та технології: Методи організації, здійснення, стимулювання, мотивації та контролю за ефективністю освітньо-пізнавальної діяльності; бінарні, інтегровані, індивідуально-орієнтовані, коучингові та консалтингові освітні технології; соціологічні та статистичні методи, сучасні технології навчання та організації освітнього процесу, цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, комп'ютеризовано-технічне обладнання, програмне забезпечення відповідно до спеціалізації.</p>
Особливості програми	Зазначена освітня програма забезпечує професійну мобільність магістрів у сфері професійної підготовки, здатних використовувати інноваційні концепції, методи, інструментарій та творчо здійснювати професійну діяльність у конкурентному освітньому середовищі.

4. ПРИДАТНІСТЬ ВИПУСКНИКІВ ДО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ТА ПОДАЛЬШОГО НАВЧАННЯ

Придатність до Працевлаштування	Сферою працевлаштування випускника магістратури є професійна діяльність, спрямована на виконання виробничих функцій 2310 «Викладач закладу вищої освіти», 2310.2 «Інші викладачі закладів вищої освіти» (ДК 003 : 2010 Підклас КП 2310).
Подальше навчання	Магістр може продовжувати освіту за третім (освітньо-науковим) рівнем, а також підвищувати кваліфікацію та отримувати додаткову післядипломну освіту.

5. ВИКЛАДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Викладання та навчання		Використовуються студентоцентризований, проблемноорієнтований, професійноорієнтований, компетентнісний, комунікативний, міждисциплінарний підходи до навчання, з правом вибору предметів та теми дослідження. Навчання здійснюється у формах лекційних, практичних занять, самостійної позааудиторної роботи студентів, виробничих практик, через наукове керівництво у формі дослідницьких семінарів, методологічних груп, консультацій, самостійної роботи по формуванню навичок організації та проведення наукового дослідження. Упродовж написання магістерської кваліфікаційної роботи здійснюється наукове керівництво. Магістрант бере участь в наукових заходах з метою оприлюднення отриманих результатів дослідження. Навчання завершує публічний захист результатів кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Принципи та процедури забезпечення якості освіти	Згідно з «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Центральнoукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка» (протокол вченої ради університету № 4 від 26.09.2022 р., зі змінами від 28.11.2022, протокол № 6) система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти базується на таких <i>принципах</i> . <i>Принципи забезпечення якості освіти:</i> <ul style="list-style-type: none"> - відповідності Стратегії розвитку університету; - відповідності європейським та національним стандартам якості вищої освіти;

		<ul style="list-style-type: none"> - відповідальність за якість вищої освіти, що надається; - забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і студентів; - забезпечення якості сприяє розвитку культури якості; - орієнтація на потреби студентів як майбутніх фахівців та очікувань роботодавців та інших зацікавлених сторін (стейкхолдерів) до процесу та результату забезпечення якості. <p><i>Процедурами забезпечення якості освіти є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - розробка стратегії і політики в сфері якості вищої освіти; - розробка механізму формування, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; - розробка системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників та регулярного оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті ЦДУ імені Володимира Винниченка, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб, згідно з розробленими та затвердженими правилами; - участь у заходах, спрямованих на розширення присутності університету в національних та міжнародних програмах підготовки фахівців з вищою освітою; - організація підвищення кваліфікації педагогічних, науково-педагогічних працівників; - формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за освітньою програмою; - встановлення системи зворотних зв'язків між учасниками освітнього процесу, а також із випускниками та провідними роботодавцями; - створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> - оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітню програму, ступінь вищої освіти та кваліфікації; - розробка політики щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти; інших процедур і заходів. <p><i>100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів:</i> усні та письмові экзамени, заліки, індивідуальні науково-дослідні завдання, форми модульного контролю знань (тести, захисти), поточне оцінювання шляхом самоперевірки, презентації: усні (PowerPoint) та письмові; обговорення та оцінка результатів магістерського дослідження.</p>
	Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	<p>Здійснюється моніторинг і періодичний перегляд програм з метою забезпечення їх відповідності потребам майбутніх фахівців і суспільства. Моніторинг спрямований на безперервне вдосконалення програм. Регулярний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм мають на меті гарантувати відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створює сприятливе й ефективне навчальне середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - змісту програми в контексті останніх досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; потреб суспільства, що змінюються; - навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; - ефективності процедур оцінювання студентів; - очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; - навчального середовища відповідності меті і змісту програми; - якості сервісних послуг для здобувачів вищої освіти.
	Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	<p>Оцінювання здобувачів вищої освіти базується на принципах студентоцентрованого навчання та передбачає наступне:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінювачі (експерти) ознайомлені з існуючими методами проведення тестування

		<p>та екзаменування і отримують підтримку для розвитку власних навичок у цій сфері;</p> <ul style="list-style-type: none"> - критерії та методи оцінювання, а також критерії виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь; - оцінювання здобувачів вищої освіти дозволяє продемонструвати ступінь досягнення ними запланованих результатів навчання; - процедури оцінювання здобувачів вищої освіти повинні враховувати пом'якшувальні обставини; - оцінювання здобувачів вищої освіти є послідовним, прозорим та проводиться відповідно до встановлених процедур; - наявність офіційної процедури розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти.
	<p>Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників</p>	<p>Згідно з «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у Центральнотукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка», з метою підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників є їх професійний розвиток відповідно до державної політики в галузі освіти та забезпечення якості освіти.</p> <p>Система підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників розробляється у відповідності до діючої нормативної бази та будується на наступних <i>принципах</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; - прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; - моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійного діяльності; - обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність; - оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації. <p>Для забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних</p>

		працівників необхідно реалізувати такі <i>завдання</i> : удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей у межах професійної діяльності та/або галузі знань з урахуванням вимог відповідно професійного стандарту; набуття особою досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності та/або професії, та/або займаної посади; формування та розвитку інтегральних, загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей щодо здійснення інноваційної, навчально-методичної, науково-дослідницької, організаційної діяльності у закладах вищої освіти.
	Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) та здійснює відповідну підтримку студентів. При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби різноманітного студентського контингенту (такого як студенти: з досвідом, заочної форми навчання, працюючі, іноземні, з особливими потребами) та принципи студентоцентрованого навчання. Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність.
	Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Дана система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація навчального процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості; управління знаннями та інноваційний менеджмент та ін.
	Публічність інформації	Достовірна, об'єктивна, актуальна, своєчасна та легкодоступна інформація про діяльність за

	<p>про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації</p>	<p>освітньо-професійною програмою «Педагогіка вищої школи» публікується на сайті ЦДУ імені Володимира Винниченка, включаючи програми для потенційних здобувачів вищої освіти, студентів, випускників, інших стейкхолдерів і громадськості. Надається інформація про освітню діяльність, включаючи програми, критерії відбору на навчання; заплановані результати навчання за програмою; кваліфікації; процедури навчання, викладання та оцінювання, що використовуються; прохідні бали та навчальні можливості, доступні для студентів тощо.</p>
	<p>Запобігання та виявлення академічного плагіату</p>	<p>Згідно діючого «Положенням про академічну свободу та академічну доброчесність» у Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (протокол № 6 від 28.11.2022 р.), система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу, сформована в ЦДУ імені Володимира Винниченка, базується на таких принципах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – верховенства права – панування в суспільних відносинах правових цінностей справедливості, добра, свободи, правової рівності, поваги до людської гідності, честі тощо; – законності – всі учасники освітнього та наукового процесу в своїй діяльності мають дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів; – соціальної справедливості – у взаємовідносинах між учасниками освітнього та наукового процесу важливим є забезпечення неупередженого ставлення один до одного і сприяння їхній активній участі в житті держави та університету; – науковості – науково-педагогічні працівники мають об'єктивно розкривати наукові поняття і теорії; наводити достовірні наукові факти, інформувати учасників освітнього процесу про нові досягнення сучасної науки й техніки; – професіоналізму та компетентності – наявність у здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників управлінських та аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, знання ділового етикету, професійних знань, необхідних для виконання своїх обов'язків на належному рівні;

		<p>– партнерства і взаємодопомоги – взаємовідносини між учасниками освітнього та наукового процесу ґрунтуються на партнерській взаємодопомозі;</p> <p>– відкритості й прозорості – усі процеси, які стосуються освітньої, наукової, дослідницької, господарської та фінансової діяльності університету є прозорими та відкритими, що забезпечує можливість громадського контролю;</p> <p>– відповідальності – здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, дотримуватися норм цього Положення.</p> <p>У випадку порушення принципів академічної доброчесності відповідні особи притягуються до відповідальності відповідно до законодавства та діючих у ЦДУ імені Володимира Винниченка положень та норм.</p>
--	--	---

6. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Інтегральна Компетентність	здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в організації освітнього процесу в закладах професійної освіти, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних, управлінських інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
Загальні Компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>ЗК 02. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК 03. Здатність працювати в команді.</p> <p>ЗК 04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 05. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 06. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та творчо застосовувати їх у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 07. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 09. Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 10. Здатність працювати в міжнародному контексті</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 01. Здатність проектувати та досліджувати освітні системи.</p> <p>ФК 02. Здатність застосовувати та розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері освіти й педагогіки.</p> <p>ФК 03. Здатність організовувати освітньо-виховний процес у закладах вищої освіти та використовувати сучасні науково обґрунтовані,</p>

	<p>традиційні та інноваційні педагогічні засоби, методи, прийоми, технології у очній, змішаній та дистанційній формі навчання.</p> <p>ФК 04. Здатність виявляти потенційні зв'язки освітньої теорії, освітньої політики та практики.</p> <p>ФК 05. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу професійної освіти.</p> <p>ФК 06. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.</p> <p>ФК 07. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.</p> <p>ФК 08. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.</p> <p>ФК 09. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності.</p> <p>ФК 10. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.</p> <p>ФК 11. Здатність до професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших освітніх траєкторій.</p>
--	--

7. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

<p>Професійні декларативні та процедуральні знання</p>	<p>ПРН 01. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.</p> <p>ПРН 02. Володіти загальноосвітніми та професійними знаннями, необхідними для вирішення актуальних професійних завдань організації та здійснення вищої освіти.</p> <p>ПРН 03. Володіти та вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів</p>
---	---

Професійні вміння і Навички	<p>ПРН 04. Використовувати сучасні цифрові технології і ресурси у професійній, інноваційній та дослідницькій діяльності.</p> <p>ПРН 05. Уміти формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.</p> <p>ПРН 06. Уміти організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.</p> <p>ПРН 07. Уміти розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.</p> <p>ПРН 08. Уміти створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.</p> <p>ПРН 09. Уміти розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.</p> <p>ПРН 10. Уміти здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.</p> <p>ПРН 11. Уміти приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в сфері освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.</p> <p>ПРН 12. Уміти здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.</p> <p>ПРН 13. Уміти організовувати та проводити науково-педагогічне дослідження.</p> <p>ПРН 14. Уміти розпізнавати та враховувати різноманітність здобувачів освіти, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі</p> <p>ПРН 15. Уміти організовувати та впроваджувати систему забезпечення якості освіти в ЗВО.</p> <p>ПРН 16. Здатність до професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших освітніх траєкторій.</p>
--	---

8. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Кадрове забезпечення	Науково-педагогічні працівники, що забезпечують підготовку студентів за освітньо-професійною програмою Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи), відповідають профілю і напрямку дисциплін, що викладаються, мають необхідний науково-педагогічний
---------------------------------	---

	<p>стаж. До освітнього процесу залучаються професіонали з досвідом дослідницької, управлінської, інноваційної, творчої роботи та роботи за фахом. Науковий рівень кваліфікації професорсько-викладацького складу, які забезпечують викладання дисциплін відповідає ліцензійним умовам та державним вимогам до акредитації зазначеної спеціальності.</p>
Матеріально-технічне Забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення дозволяє повністю забезпечити освітній процес протягом всього циклу підготовки за освітньою програмою.</p> <p>Стан приміщень засвідчено санітарно-технічними паспортами, що відповідають існуючим нормативним актам. Навчальні корпуси; гуртожитки; тематичні кабінети; комп'ютерні класи; пункти харчування; точки бездротового доступу до мережі Інтернет; мультимедійне обладнання; спортивний зал, спортивні майданчики.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Офіційний сайт ЦДУ: https://www.cuspu.edu.ua Продовжено угоду з компанією Microsoft щодо участі університету у MSDN AcademicAlliance, оформлено підписку MSDN Premium, що дозволяє в повному обсязі забезпечити навчальні аудиторії такими ліцензійними продуктами як: Microsoft Windows XP, Office 2010, Windows Server, VisualStudio та інші. Крім того, університет має ліцензію для внутрішнього використання на StarOffice. Локальні мережі навчальних корпусів з'єднуються оптоволоконною лінією. 13 навчальних комп'ютерних лабораторій об'єднані в окремий навчальний домен. Серверна база комп'ютерної мережі складається з комплекту сучасних потужних серверів, у тому числі на основі багатоядерних Intel (R) Xeon (TM)CPU 3.00GHz 86_64.</p> <p>Для проведення лабораторних занять з навчальної дисципліни «Інформаційно-комунікативні технології в освіті та науці» використовується комп'ютерна лабораторія № 43 факультету педагогіки та психології яка має 9 автоматизованих робочих місць з відповідними пакетами прикладних програм (в тому числі ліцензованих): OpenOffice, 7-Zip, Internet Explorer, FreePascal, MozillaFirefox, FoxitReader.</p> <p>Для забезпечення самостійної роботи та якісної підготовки студентів зазначеної спеціальності створено навчально-методичну базу, загальним обсягом 60 Гб, електронних посібників, лекційних матеріалів, додаткової літератури, яка використовується на всіх факультетах Університету. Велика кількість навчальних матеріалів (об'ємом більше 20 Гб) розміщена в університетському хмарному сховищі, що надає змогу студентам користуватися електронними версіями лекцій та практичних занять з мобільних пристроїв та домашніх комп'ютерів.</p> <p>Створена та успішно функціонує система дистанційної освіти Moodle-ЦДУ (moodle.kspu.kr.ua), в межах якої підготовлено 158 дистанційних навчальних курсів, в якій зареєстровано всіх студентів Університету. Найбільш успішним проектом (більше 10 млн. переглядів) по реалізації сучасних мультимедійних систем навчання є створення освітнього середовища «Вікі ЦДУ» на базі MediaWiki, до спільноти цього проекту вже залучено студентів усіх факультетів університету.</p>

	Інформаційна мережа Інтернет допомагає студентам отримувати необхідну для навчання та підвищення професійної кваліфікації інформацію, надає можливість доступу до навчальної інформації з різних дисциплін, а також є невід'ємною складовою процесу становлення студентів як фахівців.
--	--

9. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

Національна кредитна Мобільність	Передбачає можливість національної кредитної мобільності за деякими навчальними модулями, що забезпечують набуття загальних компетентностей
Міжнародна кредитна Мобільність	Програма розвиває перспективи участі та стажування у науково-дослідних проектах та програмах академічної мобільності закордонна основі двосторонніх договорів між ЦДУ імені Володимира Винниченка та зарубіжними закладами освіти
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	не передбачено

II ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. РОЗПОДІЛ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ТА НАВЧАЛЬНИЙ ЧАС ЗА НАВЧАЛЬНИМИ ДИСЦИПЛІНАМИ ПІДГОТОВКИ

Шифр н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
I. ОBOB'ЯЗКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ			
1. ЦИКЛ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ			
1.1. Дисципліни професійної підготовки			
OK 01	Філософія наукового пізнання (англійською мовою)	3	Залік
OK 02	Методологія науково-педагогічних досліджень	3	Залік
OK 03	Основи міжнародної наукової комунікації (англійською мовою)	3	Залік
OK 04	Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні	4	Екзамен

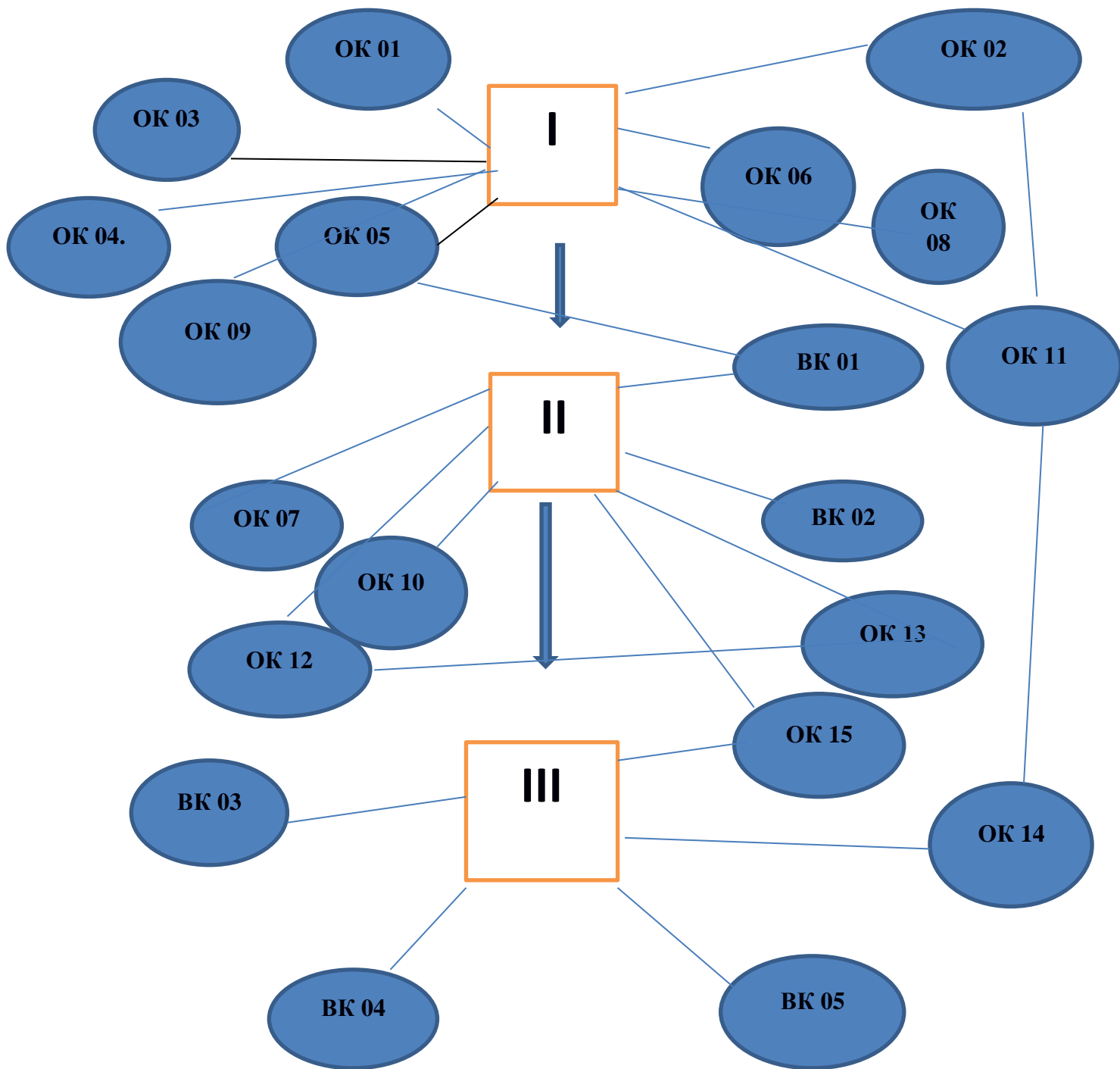
ОК 05	Педагогічна та професійна психологія	3,5	Залік
ОК 06	Моделювання професійної підготовки та діяльності фахівців	4	Екзамен
ОК 07	Актуальні проблеми педагогіки вищої школи	3,5	Екзамен
ОК 08	Історія вищої школи	3,5	Залік
ОК 09	Педагогічні системи у вищій школі	3	Екзамен
ОК 10	Організація управління освітнім процесом вищої школи	4	Екзамен
Всього		34,5	
1.2. Практична підготовка			
ОК 11	Практикум з організації науково-педагогічного дослідження	1	Залік
ОК 12	Практикум з методики викладання у вищій школі	4,5	Залік
ОК 13	Виробнича (асистентська) практика у закладах вищої освіти	7,5	диф. Залік
ОК 14	Передипломна практика	4,5	Залік
ОК 15	Написання дипломної роботи	10,5	
Всього		30	
II. ВИБІРКОВІ ОСВІТНІ КОМПОНЕНТИ *			
ВК 01	1 дисципліна з переліку	4,5	Залік
ВК 02	1 дисципліна з переліку	4,5	Залік
ВК 03	1 дисципліна з переліку	4,5	Залік
ВК 04	1 дисципліна з переліку	4,5	Залік
ВК 05	1 дисципліна з переліку	4,5	Залік
Всього		22,5	
Атестація			
Захист дипломної (кваліфікаційної) роботи		1,5	
Кваліфікаційний екзамен		1,5	
Всього		3	
Разом теоретичної підготовки		60	
Разом практичної підготовки		30	
РАЗОМ теоретичної і практичної підготовки		90	
нормативна частина		67,5	
вибіркова частина		22,5	
Кількість екзаменів			5
Кількість заліків			9

*Студент обирає 5 навчальних дисциплін відповідно до діючого “Положення про організацію освітнього процесу ЦДУ ім. В. Винниченка

2.2 СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ОПП

Послідовність навчальної діяльності здобувача за семестрами

№ з/п	Назва навчальної дисципліни	Розподіл по семестрах		
		1	2	3
Дисципліни професійної підготовки				
ОК 01	Філософія наукового пізнання (англійською мовою)	+		
ОК 02	Методологія науково-педагогічних досліджень	+		
ОК 03	Основи міжнародної наукової комунікації (англійською мовою)	+		
ОК 04	Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні	+		
ОК 05	Педагогічна та професійна психологія	+		
ОК 06	Моделювання професійно підготовки та діяльності фахівців	+		
ОК 07	Актуальні проблеми педагогіки вищої школи		+	
ОК 08	Історія вищої школи	+		
ОК 09	Педагогічні системи у вищій школі	+		
ОК 10	Організація управління освітнім процесом вищої школи		+	
Практична підготовка				
ОК 11	Практикум з організації науково-педагогічного дослідження	+		
ОК 12	Практикум з методики викладання у вищій школі		+	
ОК 13	Виробнича (асистентська) практика у закладах вищої освіти		+	
ОК 14	Предипломна практика			+
ОК 15	Написання дипломної роботи		+	+
Вибіркові освітні компоненти				
ВК 01	1 дисципліна з переліку		+	
ВК 02	1 дисципліна з переліку		+	
ВК 03	1 дисципліна з переліку			+
ВК 04	1 дисципліна з переліку			+
ВК 05	1 дисципліна з переліку			+
Атестація				
Захист кваліфікаційної роботи				+
Кваліфікаційний екзамен				+

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється у вигляді публічного захисту кваліфікаційної роботи та атестаційного екзамену. Атестація здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здійснюється відкрито і публічно та згідно діючого «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у Центральнотуркранському державному університеті імені Володимира Винниченка» (протокол № 2 від 31 серпня 2020 р., зі змінами (протокол № 10 від 07 лютого 2022 р.), зі змінами (протокол № 6 від 28.11.2022 р.)</p>
<p>Вимоги кваліфікаційної роботи</p>	<p>Відповідно до діючого «Положення про кваліфікаційні роботи в Центральнотуркранському державному університеті імені Володимира Винниченка» (протокол № 2 від 31 серпня 2020 року). зі змінами (протокол № 10 від 07 лютого 2022 р., протокол № 6 від 28.11.2022 р.), основне завдання кваліфікаційної роботи – продемонструвати рівень теоретичної та практичної підготовки випускника, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання, визначити рівень науково-теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом.</p> <p>Кваліфікаційна робота на другому (магістерському) рівні вищої освіти передбачає самостійне розв'язання комплексної проблеми у певній сфері, що супроводжується проведенням відповідного дослідження та/або застосуванням інноваційних підходів. Вона передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. До захисту допускаються роботи, що пройшли перевірку на плагіат.</p> <p>Кваліфікаційна робота (науково-дослідна, науково-практична робота) оприлюднюється на офіційному сайті ЗВО. Тематика роботи має відповідати фаховим компетентностям. Робота виконується на матеріалах реально функціонуючого об'єкта діяльності (предметної області).</p> <p>До захисту магістерської роботи допускаються студенти, які у повному обсязі виконали навчальний план, пройшли практику у закладі вищої освіти та захистили звіт з її проходження. Магістрант захищає кваліфікаційну роботу публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджена наказом ректора університету. Процедура захисту включає: оголошення рецензії, відгуку наукового керівника і рішення про допуск роботи до захисту; виступ магістранта; запитання до автора роботи;</p>

	відповіді магістранта; обговорення на засіданні Екзаменаційної комісії результатів захисту робіт; рішення Екзаменаційної комісії про оцінку роботи та присвоєння відповідної кваліфікації магістранту
Вимоги до атестаційного екзамену	Атестаційний екзамен за спеціальністю повинен перевірити досягнення результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти та освітньою програмою.

4. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК 01	ОК 02	ОК 03	ОК 04	ОК 05	ОК 06	ОК 07	ОК 08	ОК 09	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ЗК 01	+		+	+			+						+	+	+
ЗК 02		+				+			+		+	+			+
ЗК 03			+									+			
ЗК 04		+		+			+	+	+		+				+
ЗК 05		+									+	+	+	+	+
ЗК 06	+					+		+				+	+	+	
ЗК 07			+		+		+								
ЗК 08	+	+			+	+		+	+		+				+
ЗК 09		+	+								+				
ЗК 10			+					+							+
ФК 01						+		+	+	+		+	+	+	+
ФК 02	+	+					+			+	+				+
ФК 03				+					+			+			
ФК 04		+				+	+	+		+	+				
ФК 05				+								+	+	+	+
ФК 06					+										
ФК 07	+	+		+		+			+	+	+				+
ФК 08					+		+	+				+			+
ФК 09	+	+		+							+	+			+
ФК 10		+									+	+	+	+	
ФК 11					+		+	+	+						

**5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	ОК 01	ОК 02	ОК 03	ОК 04	ОК 05	ОК 06	ОК 07	ОК 08	ОК 09	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15
ПРН 01		+				+		+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 02	+			+	+		+				+	+			+
ПРН 03			+			+					+	+	+	+	+
ПРН 04		+	+	+							+	+			+
ПРН 05			+		+				+	+			+	+	
ПРН 06	+			+		+		+		+	+	+	+	+	
ПРН 07		+			+		+						+	+	+
ПРН 08	+		+							+					
ПРН 09						+	+	+			+	+			
ПРН 10	+	+		+					+				+	+	+
ПРН 11				+			+	+			+	+			
ПРН 12			+		+		+								
ПРН 13		+		+									+	+	+
ПРН 14			+	+			+		+						
ПРН 15					+	+		+		+	+	+			
ПРН 16		+	+			+			+		+	+			+

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ,
НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА**

Офіційні документи:

1. ESG. URL: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-andguidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
2. ISCED (МСКО) 2011. URL: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>.
3. ISCED-F (МСКО-Г) 2013. URL: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1341 «Про затвердження національної рамки кваліфікацій». [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.15 року № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Електронний ресурс]. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>
8. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК 003:2010»https://hrliga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433.
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx
10. Стандарт вищої освіти України. Другий (магістерський) рівень, галузь знань – 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність – 011 Освітні, педагогічні науки (11.05.2021 р. № 520). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha/osvita/zatverdzeni%20standarty/2021/05/17/011.Osvitni.ped.nauky.mahistr_17.06.docx
11. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (№ 610 від 23.03.2021 р. <https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-standart-na-grupu-profesij-vikladachi-zakladiv-vishoyi-osviti>

Корисні посилання: TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів. URL: <http://www.unideusto.org/tuningeu/>.

1. Національний глосарій 2014. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/glossariy_Visha_osvita_2014_tempus-office.pdf.
2. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд . URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/Rozvitok_sisitemi_zabesp_yakosti_VO_UA_2015.pdf.
3. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації. URL: http://ihed.org.ua/images/biblioteka/rozroblennya_osv_program_2014_tempus-office.pdf.

4. Положення про організацію освітнього процесу в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка на 2022–2023 навчальний рік (протокол № 3 від 12 вересня 2022 року зі змінами, протокол № 6 від 28 листопада 2022 року) URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/publiczna-informatsiia/normatyvni-dokumenty>.
5. Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (протокол №2 від 31.08.2020 р.; зі змінами (протокол №13 від 30.06.2021 р.; протокол № 6 від 28.11.2022 р.). URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/publiczna-informatsiia/normatyvni-dokumenty>

Додаткові джерела:

1. 2015 р. Європейська кредитна трансферно-накопичувана система – Довідник користувача (переклад українською мовою) <http://erasmusplus.org.ua/erasmus/ka3-pidtrymka-reform/natsionalna-komandaekspertiv-here/materiali-here.html>
2. The UK Quality Code for Higher Education, Subject Benchmark Statements. URL : <http://www.qaa.ac.uk/assuring-standards-and-quality/the-quality-code/subjectbenchmark-statements>